

комплексної освітньої програми і також залучати дітей з ООП до посиленої участі в спеціально організованих заняттях, дозволі, під час прогулянки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (2025). URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2895-bkdo-2020-prokt-novogo-standartu-doshklno-osvti>
2. Індивідуалізація виховання в дитячому садку : метод. рек. / С. Є. Кулачківська, Г. В. Гуменюк, О. О. Вовчик-Блакитна, С. О. Ладивір, І. І. Карабаєва, Т.О. Піроженко та ін. Київ : Міленіум, 2005. 126 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
4. Свйонтик О. Індивідуальний підхід до дітей в закладах дошкільної освіти : навч.-метод. посіб. Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. 70 с.
5. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / авт. О. П. Аксьонова, А. М. Анішук, Л. В. Артемова ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

**Юлія МИСЬКО,
Мар'яна КОВАЛЬСЬКА**
(Дрогобич)

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ НАРОДОЗНАВСТВА

У Державному стандарті дошкільної освіти чітко окреслено мету забезпечення життєвих компетентностей дитини, однією з яких визначено: «Виховання любові до рідного краю, рідного дому, сім'ї; формування національної свідомості і почуття власної гідності як представника свого народу; формування мовної культури, оволодіння українською мовою і її вживання; виховання любові до культурного спадку свого народу» [1, с. 16].

Перспектива розвитку суспільства як народу в європейському співтоваристві передбачає виховання свідомих громадян, які знають свою історію, плекають рідну мову, поважають державні символи і

правові норми, підтримують особистісний розвиток кожного у гармонійному співіснуванні для блага держави. Тому важливим завданням педагогів ЗДО виступає закладання основ національного самоусвідомлення дитини через виховання любові до рідного краю, доручення до культурних цінностей українського народу. Н. Черепаня так окреслює розвиток дитини як особистості: «становлення протягом дошкільного дитинства у різних видах сприймання, що накладає на процес виховання дітей на народних традиціях певні специфічні особливості, ставить характерні вимоги до вибору форми та змісту представлення народних традицій, які були б зрозумілі дошкільникам» [6, с. 151].

Система функціонування освіти нашої держави в умовах сучасних викликів реорганізує зміст навчальних і виховних комплексних і розробляє низку парціальних програм для доповнення методичних матеріалів і робить акценти на національну культуру, щоб зберегти ідентичність нашого народу, створити розвивальне середовище, яке сприяє: «Формуванню гармонійно розвиненої підростаючої особистості, наділеної національною свідомістю, гідністю, здатністю зберігати і примножувати національну культуру як елемент загальнолюдської культури» [3, с. 11].

Суспільство повинно дбати про збереження національної свідомості своїх громадян, що сформувалася впродовж століть у певних природно-географічних та історичних умовах і має передаватися від покоління до покоління, зокрема, у формі національної культури за допомогою різних видів мистецтва рідного народу, використання фольклору, національних традицій, краси рідної мови, переможних сторінок історії, глибокої духовності й мудрості. Культурологічні цінності є свідченням неперервної наступності поколінь у розвитку національної самосвідомості, плекання гордості за свою країну, бажання відстоювати її інтереси й територіальну цілісність, зберігати багатства рідного краю, відчувати себе господарем України. Педагог ЗДО стоїть біля витоків формування світогляду особистості, тому зобов'язаний сам бути національно свідомим, культурно розвиненим і передавати ідеї дбайливого ставлення до національного багатства малюкам.

Науковці та практики дошкільної освіти розробляють парціальні програми, створюють до них методичні рекомендації для розв'язання завдань культурологічного характеру. Зокрема, у програмі «Моя країна – Україна» для дітей старшого дошкільного віку автори

пропонують поетапність у вихованні свідомого сприймання дитини себе як частини спільноти народу: «Ознайомлення з найближчим оточенням (сім'я, будинок, дитячий садок, рідне місто (село), природа рідного краю), своїм родом та культурою власного народу; інтеріоризація (засвоєння та привласнення) культури; порівняння своєї культури з культурами інших народів; інтеграція до світової й національної культур» [2, с. 9].

На спеціальних заняттях, під час проведення національних свят (День незалежності, День українського прапора), родинних заходах народознавчого характеру (Великдень, Стрітіння, Новий рік, День Матері) діти здобувають знання й отримують відчуття спільноти під час виконання народних пісень, танців, виготовлення виробів з використанням традицій ручної праці українців. В. Сухомлинський народні традиції називав «живим, вічним джерелом педагогічної мудрості», «зосередженням духовного життя народу» [4, с. 206].

Педагог планує освітню діяльність згідно з календарними подіями, пов'язує її з національно-патріотичним змістом, наповнює естетичним змістом, продумує способи залучення малят і пробудження мотивації й посиленої участі у спільній праці. Педагог як справжній майстер своєї справи повинен зацікавити дітей народознавчим матеріалом, дібрати факти, приклади, виголосити розповідь, щоб показати дітям красу рідної мови, ознайомити з історією рідного краю, презентувати народне мистецтво.

Під час заняття вихователь демонструє свої вміння, діти спостерігають, долучаються до діяльності. Якщо завдання потребує певних навичок, а малята не впевнені у своїх силах, то наставник поетапно показує дії, заохочує, підтримує, але не виконує роботу за дітей. На занятті з народознавства повинна панувати атмосфера, яка надихає, захоплює поезією, співом, декоративно-ужитковим мистецтвом. А під час фізичних вправ має панувати оптимізм, козацький дух, щоб гордість за свій народ була переконливою. М. Стельмахович писав: «Народна педагогіка найідейніше, бо вона базується на заповідях народної моралі, націлена на формування справжньої Людини. Благотворний вплив на її розвиток мають рідна мова у фольклор, чудові здобутки народного мистецтва, ремесла і промисли, родинно-побутова культура, національні звичаї і традиції, свята, обряди, символи» [5, с. 26].

Вправний педагог або народний умілець, якого можна запросити для проведення майстер-класу, надихає учасників заняття до творчості, а малята вірять у свої можливості художників, співаків,

спортсменів, якщо їх в цьому не розчаровувати. Тому заняття, які пов'язані з народними традиціями, педагог повинен готувати більш ретельно, адже, крім освітнього впливу, вони виконують виховну функцію. Інтегровані заняття, які поєднують кілька видів освітньої діяльності мають розвивальний вплив, бо діти можуть проявити свої таланти у тих видах діяльності, які їм більше до снаги і побачити перспективу наступних кроків до саморозвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (2025). URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2895-bkdo-2020-prokt-novogo-standartu-doshklno-osvti>
2. Гавриш Н., Косенчук О., Піроженко Т. «Моя країна – Україна» : парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку. Харків : Ранок, 2022. 64 с.
3. Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі: навч.-метод. посіб. Київ : Вища школа, 2002. 407 с.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори. В 5-ти томах. Київ: Рад. шк., 1977. Т 5. 639 с.
5. Українське народознавство : підручник за заг. ред. С. П. Павлюка. Київ: Знання, 2004. 570 с.
6. Черепаня Н. Виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства в умовах сучасних викликів. *Молодь і ринок*. 2025. № 5–6 (237–238). С. 148–152.

**Катерина МИХАЙЛЕЧКО,
Софія ОБУХАНИЧ**
(Дрогобич)

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ І СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІГРОВОЇ ТА ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Емоційний інтелект і соціальна компетентність дошкільника в сучасній педагогічній психології та педагогіці розглядаються як найважливіші предиктори майбутньої успішності в навчанні у початковій школі. Це пов'язано з тим, що дошкільний вік є одним із найважливіших періодів становлення емоційного інтелекту та